

אמיר אור

משא המשוגע

וְהַעִיר נְהַפְכָת

שָׁמַשׁ מֵעַל גַּגוֹת, שָׁמַשׁ עַל הָעִיר,
מֵעַל הַמוֹכָרִים וְהַקּוֹנִים, מֵעַל לוֹגְמֵי הַקֶּפֶה,
מֵעַל עֶשֶׂן הַמְּכוֹנִיּוֹת, מֵעַל אוֹהֲבֵים וְאַהֲבָתָם —
עוֹלָם כְּמִנְהַגּוֹ, עוֹלָם כְּמִנְהַגָּם, אָבֵל סוֹפוֹ בְּתוֹכוֹ,
בְּתוֹכָם.

עוֹד מֵעַט וְהַעִיר נְהַפְכָת
עַל רְשָׁרוֹשׁ עֲטִיפוֹת כְּרִיכֵי הַמְּזוֹנְנִים,
וְעַל מְלָמוֹל הַפְּקִידִים הֶרְתוּמִים לְשִׁלְחָנָם,
עַל קַרְקוֹשׁ תַּפִּי כְּבִיסָה בְּמַכְבְּסָה הַצְּבוּרִית,
וְעַל חֲרוֹק שְׁנִיָּהֶם וּרְכִינַת רֵאשִׁם
שֶׁל פּוֹעֲלֵי הַפִּירְמִידוֹת וְשֶׁל עֲבָדֵי הַקְּבֻלָּנִים,
אֵלֶּה הַזָּרִים וְאֵלֶּה הַמְּכָרִים,
וְעַל תּוֹדוֹת גְּמוּלֵי הַחֶסֶד, נִתְמַכֵּי סַעֲדָתָם,
הַמְּחַפְּשִׁים וּמוֹצָאִים
בְּאַשְׁפָּה אֶת מַחֲיָתָם.

עוֹד מֵעַט וְהַעִיר נְהַפְכָת
עַל מַגְשֵׁי הַמְּלַצָּרִים הֶרְצִים לְשֵׁרוֹתָם
שֶׁל מַנְכָּ"לִים קִטְנִים וּמַנְכָּ"לִים גְּדוֹלִים,
שֶׁל אֲצִילֵי וְעַדִּים מוֹרְמִים מֵעַם,
גְּבִירֵי נְמִלִּים וּמִים וְחֶשְׂמֵל,
וְשֶׁל פּוֹלִיטִיקָאִים, נְבַחְרִינוּ,
שֶׁצִּלְחָתָם אֲמָנוֹתָם;
עַל צִלְצוֹל כּוֹסוֹת הַבְּדֵלַח שֶׁל הוֹד טִיקוֹנוֹתָם,
אֲדוּנֵי הַמְּזוֹן וְהַדֶּלֶק וְהַבְּנֵק
אוֹכְלֵי עֲמֻלָּנוּ, פֶּרְעוֹנֵי יִשְׂרָאֵל,
אֲשֶׁר כָּלְנוּ לְרַגְלֵיהֶם כְּנַמְלִים בְּעֲמָלָן,
וְאִם נָפַל יְבוֹאוּ בְּנִינוּ אַחֲרֵינוּ —
אֲרִיסִים, טְכָנָאִים וּמְשֻׁרְתִים לְשֻׁרְתָם.

עוד מעט והעיר נהפכת
על תלמוד המורים המדכאים עד עפרם,
ועל קצבות האברכים, נדוני תלמוד הנצח,
הסמוכים בהסמכה על שלחן כלם;
על קבלני הקולות והמצביעים בסף,
על מרכזי המפלגות, על הפרזות, על ההכרזות,
ועל הקלפיות הריקות
מקולנו שנדם.

עוד מעט והעיר נהפכת
על שלות המיאשים והעשוקים ממעש,
על מחשבותינו-לא-מחשבותינו,
על אקרני החדשות
שהיינו כחולמים בהלכנו לאורם;
על שתיקת כל הכבשים, על נאומי הזאבים,
על העתונים להשכיר, העושים רצון קונם,
ועל נגיסת הנוגשים בנו, האוכלים על הדם,
ואין פוצה פה ומצפצף
פן יתבע לדינם.

עוד מעט והעיר נהפכת
על עכברים ואנשים,
על העינים המשפלות במחסומי הדרכים,
על המתים, כובשי החר,
תמונת נוף מולדתם,
על התנחליות אושוץ והתנחליות מצדה,
על השואה שהיתה, ועל זו הבאה,
עלינו ועל בנינו, על חציר העם,
על קדיש קברנו ועל קדיש קברם.

ואל נאמר אמן, ואל נדבר בשפתם,
ואל נלך עוד לשיטתם, בחקיהם, בעולתם.
עוד יום, עוד יומים - והעיר נהפכת,
ואם לא תהפך, הפכה!

כָּאן בְּאֶרֶץ

כָּאן בְּאֶרֶץ הַרְיָקָה, בְּזִמְנֵי הַמִּתְקַצֵּר
חַיִּים וְלֹא חַיִּים, מֵתִים וְלֹא מֵתִים
פּוֹסְעִים כְּבָנֵי אֱלֹמֹת בְּדֶרֶךְ שְׁחֻשָּׁה –

לֹא הֵינּוּ וְאֵינָנוּ, וּמָה יָכוֹל עוֹד לְהִשְׁכִּיחַ
אֶת הַנּוֹרָא מִכֹּל?

יוֹם יוֹם אֲנַחְנוּ מְשַׁכְּיָמִים
לְסֹב לְסֹב בְּעִיר הָאֵין, בְּתֵהְלוּכוֹת הַדִּין

וּכְמוֹ כְּתָמִים עַל עוֹר מָכָה
עֲקֻבוֹתֵינוּ מִשְׁתַּרְכִּים עַל פְּנֵי הָאֶרֶץ, מִשְׁחִירִים לְאֵט.

שֶׁבַע סִבְנוֹ אֶת הָעִיר, תּוֹקְעִים בְּגִרְוֹנוֹתֵינוּ
אֶף חוֹמוֹתֶיהָ לֹא נִפְלוּ, הֵן סוֹבְבוֹת אֶתְנוּ

עַל עוֹד בְּשׁוֹרָה אַחַת, בְּלִתִּי מִפְּעֻנַחַת
שְׁבֻלֵי לְזֶרַח מִפְּצִיעָה
וּתְלוּיָה שֶׁם מְעֲלִינוּ
כְּמוֹ פוֹר שֶׁלֹּא הִטַּל עֲדִין.

שׁוֹב אֶל–עַל, אֵלֶיהָ
צוּאֲרָנוּ מִתְקַשֵּׁחַ בַּמִּבְטָה הַמִּתְגַּבֶּה
בְּאִישׁוֹנִים שְׁכָבָר נִקְעוּ, מְרַקֵּעֵי גִבּוֹת וּמִצַּח
פְּעוּרִים אֶל הַלְּאָה, שְׁנוּפֶחַ
שֶׁם תָּדֵשׁ בְּתוֹךְ חֲזוֹנוֹ
וּלְרַגְלֵינוּ שׁוֹב פּוֹרֵשׁ
עוֹד תִּהְיוּ שֶׁלֹּא נִפְעַרְתַּ
תִּבֵּת הַדִּים לִילָלָה.

מֵאַחֲרֵי הַטְּלוּיָה עוֹבְרִים דוֹרוֹת הַשֶּׁבֶט:
רוּחוֹת אֲרוֹן כְּבִיסָה נְטוּשׁ, קְלִסְתָּרֵי אֱלֵבוֹם תְּמוֹנוֹת
וּרְפָאִים שֶׁל בּוֹיָדְעִים;
שׁוֹב וְשׁוֹב הֵם מְצִיצִים בְּעֵין נִמְקָה

דולגים מן הפנות ברגל מתפוררת
ובפה מלא עפר מיללים בלי גרון:
"עוד לא אבדה..."

אחריהם חוזרים כלנו
בתחנון שאין לו סוף
שמתגלגל כמו צחוק פרוץ, אם כי בלתי נשמע –
הוי אל דהוי, ששמו נשכח, חננו נא ביום או לילה

בין השדות והמזנון, ועד למזוה הבית,
בכורי גורל וצעירים לפחד,
דורכים אנחנו על פניהם שואה אחר שואה

ומבעד לזוגית עיננו הנפערת
תרים אחר ראי או מות
בתוך השכחה.

הַבְּרָבָרִים: סְבוּב לְשָׁנִי

לֹא לְשׂוֹא חֲכִינוּ לְבְרָבָרִים,
לֹא לְשׂוֹא נִקְהַלְנוּ בְּכַפֵּר הָעִיר.
לֹא לְשׂוֹא עָטוּ גְדוּלֵינוּ אֶת בְּגְדֵי כְבוֹדָם
וְשָׁנְנוּ אֶת נְאוּמָם לְכְבוֹד הַמְּאָרֶע.
לֹא לְשׂוֹא נִתְצָנוּ מִקְדָּשֵׁינוּ
וּבְנִינוּ אַחֲרֵים לְאַלֵיָהֶם;
כִּדְת שָׂרְפָנוּ אֶת סִפְרֵינוּ
אֲשֶׁר אֵין חֲפִץ בָּם לְאַנְשִׁים כְּאַלֵּה.
כִּדְבַר הַנְּבוּאָה בָּאוּ הַבְּרָבָרִים,
וְנִטְלוּ מִיַּד הַמֶּלֶךְ אֶת מִפְתַּחַת הָעִיר.
אֶף בְּבוֹאֵם עָטוּ לְבוּשׁ כְּלְבוּשׁ הָאָרֶץ,
וּמִנְהַגָּם הָיָה מִנְהַג הַמְּדִינָה;
וְעַת צִוּוּ עָלֵינוּ בְּלִשׁוֹנָנוּ,
לֹא יִדְעֵנוּ עוֹד מְתֵי
בָּאוּ הַבְּרָבָרִים.

איפה הם

הם הולכים לאבוד בחוצות תל אביב,
הם יורדים מן הארץ בשירות אקסטזי;
צל ואור קורעים את גופם,
ידיהם מושטות לסוכך מכל רוח,
פניהם פעורות ורוחם מנשבת;
הם נותנים בך עין, ובעין נפשם,
ובראותם שראית – מתכסים חשכה.
לא מוכרים לא קונים, נעדרים נוכחים,
מתרסקים בדממה, תועים בלי רגלים

הרחק מסוחר העבדים והנשק,
קהים מכאב, כואבים מקהות,
הם מתאבכים מן הארץ בשקט בשקט,
הולכים לאבוד בחוצות הגלקסיה.
כל יודע דבר על מקום המצאם
מתחייב בנפשם,
מתחייב בנפשו.

פורסם ב"הארץ – תרבות וספרות" ערה"ש תש"ע

עיר

תל אביב, זונה יפה שלי, ילדה מאפרת,
מלאי לי אמבטיה של ליקר ביצים,
האכילי אותי בלשונות אספרגוס.
נחמי את ילדיך בנשיקות של ליפסטיק,
תני להם לינק מכל החורים.

לצחי

שמכף ידו בצבצה שערה לבנה פשרשור
והיה דוקר את עצמו בסכות
להוכח שאיננו מת;

למימי

שקנתה צעצועים בארוס
והתייחסה אל כלנו כמו אל גלידה;

לדינה שרקדה בלי צלילים,
אבל ידעה תמיד כשהתחלפה המוזיקה;

לדבי

שחיך ורעד,
ועשה מדיטציות של הגורו מהראג'
מול רמקולים נסדקים בבוזים עלקוליים של ונגלים;

לאביה הזקנה

שלקטה עצמות בבית הקברות המסלמי
וקראה בקלפים ישנים את גורלות העולם;
שהיתה מתאפרת מולנו בחלון כמו כלה
בלילות של ירח מלא;

לעדן שכיר איברים חיים
בשרותים הצבוריים של התחנה המרכזית;

שִׁישׁוֹן בְּקִיץ עַל הַיָּם הַפְתוּחַ
וְדָגִים וְדִיגִים לְחַכּוֹ אֶת בְּשָׂרוֹ;

לְאִירִים שֶׁבְּלָעָה סִכְרִיּוֹת שֶׁל אֶל-אֶס-דִּי
וַיִּלְלָה עִם הַסִּבְתָּא הַנְּעוּלָה בַּמִּטְבַּח
וְנִסְתָּה לְנִשְׂךְ אֶת הַפְּאֵלוֹסִים הַזְּקוּרִים
שֶׁכֶּסּוּ אֶת חֲדָרוֹ שֶׁל זֹהָר.

בֵּין אֵיבָרֵי אֶבֶן שְׁבוּרִים סִגְדָנוּ לָךְ,
מְחַפְּשִׁים לְשׂוֹא אֶת הַדֵּלֶת שֶׁבְּקִיר;
עַל מַפְלְסֵי אֲשֶׁר נִצְחִיִּים
תַּעֲיִנוּ בֵּין הַתְּעִיּוֹת.

זוֹנָה יָפָה שְׁלִי, יִלְדָה מְאֻפְּרָת,
אֶל תִּשְׁטְפֵי מִבְּשָׂרְךָ אֶת רֵיחַ הַלִּילָה,
אֶל תִּרְכְּסֵי כְּפֹתוֹרִים בְּחַפְּזָה;
אֶל תִּכְסֵי בְּצַעֲיָךְ שֶׁל בֶּקֶר
עַל נְשִׁיכוֹת אֶהְבֵּתָנוּ אֵלֶיךָ.

עֲדַת זְאֵטוּטִים, אַחֲוֹת מְצַרְעִים,
הִנֵּה הָאֵשׁ וְהַפְּחָמִים וְהַשָּׂה לְעוֹלָה:
כָּבֵר הַכּוֹיִנוּ אֶת מְרֻסוֹתֵינוּ בְּעֵשֶׂן הַסְּטִיקִיּוֹת,
פּוֹחֲדִים מִן הַלְּבִירִינָת, נֶאֱחָזְנוּ בְּסִבְךָ.

חמארה

כָּבֵר לֹא יוֹדֵעַ אֵיךְ לְלַכֵּת בְּכֶם לְאֲבוֹד.
אֲנִי שָׂר לְכֶם אֶת הַרְמְבִטִיקָה שֶׁל הַכְרוֹת עֲמָקָה מְדִי.
נִשְׁאַרוּ רַק הַחֲמָאוֹת. אֲחֹת מְצָרְעִים.
הַזִּנּוֹת הַצְּעִירוֹת. הַזְּקֵנוֹת. הַנְּעָרִים.
הַצְּלִילִים מְעֻנְטוּזִים לָהֶם אֶת הַתַּחַת,
בְּתַנּוּעוֹת עֲגָלוֹת הֵם מְלֻטְפִים
אֶת הָאֱלֹהִים שֶׁלָּהֶם
שָׂאִין לוֹ חֶשְׁבוֹן וְתִקְוָה וּמְחָר
שִׁכְלוּ חוֹשִׁים עֲשָׂנִים
וְסִסּוֹל שֶׁל גּוֹפִים, סִטוֹל וַיִּין, וְרִיחוֹת שֶׁל בֶּשֶׂר
מִכָּל הַמִּינִים.
הֵם מְזַמְיִנִים לְשִׁתוֹת. הֵם מְזַמְיִנִים אוֹתוֹ לְרִקָּד.
הֵם לֹא חוֹשְׁבִים עָלָיו. הֵם לֹא צְרִיכִים טוֹבוֹת.
הַחַיִּים בְּזָבָל? אֶפְשָׁר
לְהִיּוֹת חֲתוּלִים לְפָחוֹת.
אֲנִי לֹא מְסֻגֵּר, גַּם לֹא מְסַגֵּל לְהַעֲדֵי,
וּבְכָלֵל אֲנִי
אֵין לִי מָה לְהַגִּיד.
פְּנֵי פְּנֵי פְּרוֹטִיאוֹס – יֵשֶׁן, שְׁבַע תְּמוֹרוֹת –
גּוֹסֵס וְנָח, רִיק מְבֻבּוֹאוֹת.

חמארה: בערבית 'בית יין'. מועדון בסגנון מזרחי שלקוחותיו הם בעיקר אנשי השוליים של החברה הישראלית.

פרוטיאוס : אל ים יווני. כשהיו מנסים ללוכדו היה משנה את צורתו ללא הרף.

אוניברסיטה

לפידך

התכנסנו פה כלנו לסיום הצפוי
שרועים על הדשא בארץ המבטחת
מלקקים את הדבש מן הירכים הצעירות
יונקים מחיינו כל טפה של חלב
עם הדם והשמן והמח
ומנגבים מרצים, שמחים לאידנו
מלאי משמעות שאיננו רוצים בה.

כלום לא כואב לנו – לועסים ויורקים
כמו קפה רושמת מול עגלת הסופר
את התשובות הנכונות, את הקול, את הטון
ויוצאים
לפי הספר, בזמזום מכנה –
נחיל מחשבות
שאינן של איש.

השאר – קלי קלות
אנחנו יורשים את הארץ, את המטות ואת המלים.

לילה יורד. צל ארץ, זויתי
מוטל מן הכדור המכסה את השמש
על תהלוכת האנשים
העוזבת הביתה.

לחפש נולד

הוא דלג כל הדרך לפרק. גשם זרזף.

תלש עלה ענק, וחבש לראשו.

אחר כך נפטר מהחלצה.

אחר כך מהנעלים.

על שפת האגם נעצר, ותקע עינים במים.

השריש בהונות בפץ השחר, והתנדנד ברוח.

הוא היה מפטר וחפשי.

אין, לא היה, ולא יהיה.

עננים ועוד עננים.

ברז סקרני מחטט בין רגליו. יד כבדק.

הוא לחץ ולחץ. עכשו בשתי ידים.

סחרר אותו סביב הצואר

כמו שהיו עושים בחפלות הגנובות בין לולי המושב.

הברז רץ, אולי עשרה מטר

בלי הראש,

והתמוטט על קו

המים.

פני המים התפצפצו והכחילו.

הוא עמד שם, כמו מרזב עקם

והשתין והשתין.

לא היתה לו חלצה.

היה לו קר.

גְּעוּגוּעַ

טְרִימְלָכִיּוֹ, שֶׁהָיָה עוֹמֵם עַל שְׁלֻחָנוֹת
מְלִשׁוֹנוֹת קִיכָלִים וְעַד מֶרֶק דִּגְדֻגָּנִים
הָיָה חוֹזֵר וּמְגַהֵק פְּסוּקוֹ:
מֵלֵא קִדְרָתְךָ בְּשֵׁר
אֲפִילוֹ אֵינְךָ צָרִיךְ אֶלָּא לְחַתִּיכָה אַחַת.

הוּא הָיָה אוֹמֵר:
טוֹב לוֹ לָעוֹלָם שִׁפְטֵר מִן הָאָדָם
בְּעוֹדוֹ צָעִיר.

וְעַל קִבְרוֹ צִוָּה לְחַרֵּט:
אֵל תִּהְיֶה שְׁנִיךָ
אִם אֵין יֵשׁ בִּינֵיהֶן.

טרימלכיו – עבד שהתעשר, מארח המשתה הדקדנטי ב"סטיריקון" של פטרוניוס.

יש אלהים

בוא, בוא הנדה, בוא, תמוד.
ת'מוד ישר שאני מדבר אליך.
תעודה.
אה.
מתי, יא חתכת קרא
מתי ההורים שלך עשו ת'טעות?

הוא היה בן תשע עשרה וחצי
וכל הזמן חיך ולבש בליזר.
שארע-אל-גנאלי, שועפט.
סטודנט לכלכלה או משהו.
אולי משפטים.

מקרה ברור.
הכנסתי לו ברך
בביצים.

הוא התקפל והתחיל להקיא.
הכנסתי לו עוד אחת
בפרצוף.

אחרי זה עם הקת.
הדלקתי סיגריה,
וטרגזיסטור.

הוא שכב בשיחים והיו לו רעידות;
הקנה הזדקף לי מעצמו.
דוחתי בקשר
כדור מדק, בין החבורים

.0-1

בִּירָה

לְרַצַּח הַמְּשֻׁלָּם אֵין סְבוּת, אָמַר,
לְרַצַּח הַמְּשֻׁלָּם דְּרוּשׁ אוֹבֵיקֵט מְשֻׁלָּם,
כְּמוֹ שֶׁהָיָה אֹז בְּאוֹשׁוּיץ.
לֹא הַמְּשֻׁרְפוֹת, כְּמוֹכֵן, אֶלָּא כְּמוֹ
אַחַר כֵּן, מִחוּץ לְשַׁעוֹת הָעֲבוּדָה, אָמַר
וְהַשְׁתַּתֵּק
מִבֵּית בְּקֻצָּף
וְלוֹגִים.

הַרְצַח הַמְּשֻׁלָּם הוּא אֶהְבָּה, אָמַר.
הַרְצַח הַמְּשֻׁלָּם לֹא מִבְּקֵשׁ דְּבַר מְשֻׁלָּם,
רַק לְתַת
כְּפִי יְכַלְתֶּךָ.

אֶפְלוּ בְּזִכְרוֹן הַלְּפִיתָהּ, הַחַיִּים עֲדִין
נִצְחָה. אֶפְלוּ הַיְלָלוֹת שֶׁעָרְסְלוּ אֶת הַיָּד,
אֶפְלוּ הַשְׁתָּן שֶׁנִּפְל כְּמוֹ חֶסֶד עַל הַבֶּשֶׂר הַקָּר,
אֶפְלוּ הָעֵקֶב שֶׁהָעִיר עוֹד אֵינְסוּף,
אֶפְלוּ הַשְּׁקֵט,
אָמַר.
מִבֵּית בְּקֻצָּף.

נִכּוֹן, עֲבוּדָה הַגּוֹנָה
מִשְׁחַרְרַת הַרְבֵּה, אֶבֶל
רַצַּח מְשֻׁלָּם אֵינוֹ מְאֻבָּד
אֶפְלוּ טְפָה אַחַת.
כְּמוֹ שְׁפָתַיִם שֶׁל יֶלֶד, הַסְּבִיר,
כְּמוֹ חוֹל וְקֻצָּף,
כְּמוֹ שֶׁאַתָּה
שׁוֹמֵעַ,
שׁוֹתֶה וְשׁוֹמֵעַ.

היסטוריה

לא, לא היה לי ענין מיוחד בהיסטוריה.
נתקלתי בזה
תוך גלישה אקראית בסימולציה הצפונית:
גדרות תיל, פנים מעוים, סרחון גופות.
הענין עם ההולוגרמות האלה
הוא שאף פעם אין לדעת מה יצוץ.
למטה היו כמה סימנים מרבעים, שנראו כמו אותיות.
לחיצה לאתור המקור שדרה:
"הערת שולים של צ'ונג חוסיין הבן מורה
שבמהדורה אלחוטית ישנה של אנציקלופדיה טיטניקה
(כרך המלואים, 2208), נזכרו עדין מדינת איסראיל,
חרבן המקדש השלישי של היודן, שואת ארמגדון,
וספרות ההיברי (בעקר בזכות תרומתה
לעגה האמריקנית החדשה)".

**

אין לי משג למה המשכתי בזה.
תקרין רדף תקרין. באותם ימים כבר צרכתי
40 טלביט היסטוריה ליום.
אצל צ'ונג חוסיין האב מצאתי
את תפלת "הבה נגילה"
ששרדה מכתבת הדם במחנה ההשמדה של רפית.
לידה היו כמה שורות בתרגום אוניברסלי
מן הנבואה השלישית של הפיטן אביאל.
לא, אין לי ענין בשירה, במיוחד לא קנות,
אבל משם למדתי על ההגירה האיסראילית האחרונה.

הקשור החמשי משמאל מביא אותך
לתוך ההולוגרמה של משרפות הנער.

עוֹד הַרְבֵּה לְפָנַי כֵּן,
שְׁלֵא בְטוֹבְתֵם, הֵם לְמִדּוֹ
אֵיךְ לְעֹזֵב בְּלִי גּוֹפִים.

מְנַחֵה

כָּבֵר נְקִינֵנו אֶת הַדָּם מֵעַל הַמְזֻבְּחוֹת, שְׂקָדָם עוֹד כְּנִינו
"עוֹרְקֵי תְּנוּעָה", "שְׂרוֹת סְדִיר", וּמְזֻבְּחוֹת בֵּינֵינוּ -

"מִשְׁפָּחָה", "מְדִינָה", "מְקוֹם עֲבוּדָה" -
וְגַם: "בֵּית סֵפֶר", "בֵּית אָבוֹת", או "בֵּית מְשֻׁעִים";

כֵּלָם מְצַטְחָצְחִים בְּבִהָק שֶׁל אַחֲרֵי, וְרַק נוֹתְרוּ הַסְפִּינִים,
הַמְרַחֲשׁוֹת, הָאֵלֶפְסִים, הַמְזֻלְגוֹת, הַתְרוֹדִים, הַגְּחָלִים

הַלוֹחֲשׁוֹת עֲדִין: מוֹדוֹת אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ עַל קָרְבֵן הַיּוֹם,
עַל הַלָּחֶם וְהַדַּעַת, עַל הָעֵמֶל, עַל צֵל קוֹרָה שָׂרַק הַבְּקָר

עוֹד יִכְלְנוּ לִהְיוֹת - אֶךְ הַכּוֹרֶת פָּסַק אַחֲרַת, וְהֵינּוּ לְפָנֶיךָ
מְאֻכְלֵת אֵשׁ אוֹכְלֵת עַד הַצְּהָרִים.

עַל יַד הַכִּיּוֹרִים זְקֵנָה יוֹשֶׁבֶת וּמִנְגֵּבֶת, שְׁמָה אֵינוֹ יְדוּעַ
וּמִשְׁכְּרָתָה בְּשָׂר. וְכִכָּה גַם

אֲנַחְנוּ מְסֻבִּיבָה, יוֹשְׁבִים וּמִנְגֵּבִים - חֶלֶף-חֶלֶף, כְּאֵלוֹ
זֶהוּ סֵתֶם תַּחֲבִיב. כָּבֵר לְשׁוֹנֵי שְׂסוּעָה, אֲנִי יוֹצֵא מִן הַמְטָבָח

אֵל חֲצָרוֹ שֶׁל הַמְקַדָּשׁ; שָׁם בֵּין סְכוֹת הַבְּכוֹרִים
קָדָר מְצִיג כְּדָיו לְקֶלֶס, אֶתֵּלֵט אֶת עֲטוּרָיו, נַחֲתוֹם מֵעִיד

עַל עֶסְתוֹ, מְשׁוֹרְרִים עַל שִׁירָתָם - קוֹרְאִים מִבְּלֵי שֶׁהַתְּבַקְשָׁנוּ
בְּאֲזֵנֵי עוֹבְרִים שְׁבִים. עַל יַד הַקְּעֵרוֹת שְׁנוּעָדוֹ לְכֶסֶף,

זְקֵנָה יוֹשֶׁבֶת וְטוֹוָה, שְׁמָה אֵינוֹ יְדוּעַ,
וּמִשְׁכְּרָתָה מְלִים.

חוזר אל המטבח, מרפין ראשי אל הכירה, אני שם בפני גחלת
לחזר בי אל היום: הנה חולפים עציו, יושביו,

בתי קפה וצלחות מעופפות שלו, חיל פרשים, פילים, גוילים,
שנה עתה אמרנו והייתם. איפה הייתם אלמלא

קרפן היום, שהעלה בלב חפץ, אם גם בלתי יודע;
איפה היינו בלי פלים לשאת מן המלא, בלי מלים לומר

נשאנו ועשרנו, בלי לקחת ולתת, בלי לתת כבוד לעוד –
בכל אשר יהיה. אני יורק את הגחלת, וזו נופלת לחיקה

של זקנה שלישית, שמהלכת אחרי כצל, שמה אינו ידוע
ומשכרתה פנים.

אֱלֹהֵי הַיְהוּדִים

אֱלֹהִים אֲדִירִים, אֱלֹהֵי הַיְהוּדִים,

כָּכָה מִתְאַיֵּם (אֱלֹהִים, יְהוּדִים).

אֲשַׁמְנוּ, בְּגִדְנוּ, אָבִינוּ.

אֲתָה בַּחוּץ וְאֲנַחְנוּ בְּפָנִים,

אֲנַחְנוּ לֹא אֲנַחְנוּ, אֲנַחְנוּ

טוֹבִים.

עוֹיְנוּ שְׁבַשְׁמִים, לְפָנֶיךָ חֲטָאנוּ

וְאִין אָנוּ

אֶלָּא

מַעֲשִׂים.

אֱלֹהִים אֲדִירִים, אֱלֹהֵי הַיְהוּדִים,

בְּרוּךְ שְׁלֹא עָשִׂיתָנוּ גּוֹיִים

בְּרוּךְ שְׂאִין לְךָ בְּכָל־לְפָנִים

בְּרוּךְ שְׁעַבְדְּךָ נְקִי מִבְּיוֹגְרָפִיּוֹת

מִדְּמִיוֹנוֹת, שְׁטִיּוֹת, חִיּוּכִים אֱלֹהִיִּים.

בְּרוּךְ הַשֵּׁם שְׂאִין לְךָ שֵׁם

שְׂאִינְךָ מִבֵּית מֵעֵינֵי הַקּוֹפִים,

שְׂאִין לְךָ שְׂרָשִׁים

וְאִין לְךָ עֲלִים,

שְׂאִינְךָ אָנִי,

שְׂאִינְךָ אֲתָה.

עוֹיְנוּ שְׁבַשְׁמִים, תֵּן לָנוּ פְּרֻנְסָה

וְרוֹחָה וְהַצְלָחָה.

וְחֻשְׁבוֹנוֹת שְׂמִיָּא וְתַקְבּוּלֵי תַפְלָה

יָרְבוּ רַבֵּית לְפָנֶיךָ,

וְאֲנַחְנוּ חִילְךָ,

נְכַרְסִם

שְׁלוֹת אֲרַמְנוּתֶיךָ.

אֶת חֶבֶל חֲקִינוּ תֵּן לָנוּ הַיּוֹם
וּבָנִים עַל אֵב נוֹדָה עֲוֹן לְפָנֶיךָ:
כָּשֶׁר, לֹא כָשֶׁר, כָּשֶׁר, לֹא כָשֶׁר.
וּבָשָׁר-וּנְשָׁמָה, אָדָם-וַחַיָּה,
אֲנִי-וְאַתָּה נִפְרָד לְפָנֶיךָ.
אֶת עֲרוֹת קִדְשֶׁךָ נִכְסֶה הַיּוֹם:
אֶת הַתְּהוֹ
וְאֶת הַבְּהוֹ
וְאֶת הַחֲשֵׁךְ
וְאֶת הַתְּהוֹם
וְרוֹחֲנוּ הַמְּרַחֶפֶת עַל הַמַּיִם.

משא המשיגע

ואמן אומר אני לכם,
אל כל אשר
לא יקנה וימכר
ואין אשראי לנשמתו
כי אם רעב.
אל כל אשר אכלו
כי שמנה הארץ ונבלה שפתה
עד לא ידעו יושביה עוד
בין טוב לרע –

אמן אומר אני לכם,
על הקוראים לאילי אבות
מבית אין ספר בו, מגדוד, ממחסומי אדם,
מבית הכנסת והבנק,
מתוך חדרי מטות ומחדרי לבם –
ואין עונה.

אמן אומר אני לכם,
כי עשיתם איש לביתו:
בשר בעד בשר, רקב בעד רקב.
כי בזה אחזתם, ומזה לא תניחו,
מכל שייעלו המזלג והשלט,
ואיש את בשר רעהו
בלעתם להתפקע,
ובעינכם הריקה הרעב.

והיה ביתכם למשסה, ולסטים מושלים בו,
שבח אל בגרונם עם רוממות עם,
ודמים בימינם.
אשר מכרו אתכם לעשירי הארץ,

אֲשֶׁר עָוְרוּ אֶת בְּנֵיכֶם
לְעַבְדֹת אֶת הַזֹּהֵב וּלְמַלְא לְבָבְכֶם הַבֶּל,
עַד לֹא יָדְעוּ עוֹד טוֹב מִרַע
כִּצְאֵן עַל אַבֹּסִים.

אֲשֶׁר חָרְתֶּם מִלְחָמוֹת, וְאֶת בְּנֵיכֶם שָׁלַחוּ לְמוֹת,
אֲשֶׁר נִגְשׂוּ בְּכֶם מִס – לְעַבְדֹת לְמַחֲתֶם,
אֲשֶׁר שָׁנְאוּ אֶת הָאֲחֵר הַיּוֹשֵׁב בְּקִרְבְּכֶם.
אֲשֶׁר עַל לְשׁוֹנֵם יַחְלִיקוּ חֶסֶד
וּמְאוֹר פָּנִים עָטוּ עַל עֵוֹנֵם,
טוֹבְלִים בְּטֹהַר כַּפֵּיהֶם,
וְשָׂרֵץ בְּלִבָּם.

2

אָמֵן אוֹמֵר אֲנִי לָכֶם, אָמֵן חֲרַבְּנוּ וְדִין.
חֲרַבְּנוּ יְדְכֶם הוּא, דִּין לְבָבְכֶם
אֲשֶׁר עַל נַפְשְׁכֶם תִּרְצְתֶם,
אֲשֶׁר כָּל יוֹם חֲכִיתֶם לוֹ, וּבּוֹא יְבוֹא:
מְעַט מְעַט עוֹלָה הוּא
בְּחֲרָכִים, בֵּין הַצִּלְלִים, בְּזוּיּוֹת הָעֵינַן וְסִדְקֵי הַלֵּב –
וְרֵאשִׁיתוֹ מִצְעָר
וְאַחֲרֵיתוֹ שׂוֹאָה.

אָמֵן אוֹמֵר אֲנִי לָכֶם
אֲשֶׁר לְנַפְשְׁכֶם אֲמַרְתֶּם
כִּי יֵשׁ לֵאלֹהֵי יְדְכֶם לְהִיּוֹת עוֹד,
לְנִתֹץ אֶת סִכְרֵי לְבַבְכֶם, לְזֶרֶם –
וְלוֹ בָדָם.

אָמֵן אוֹמֵר אֲנִי לָכֶם,
אֲשֶׁר יַעֲזוֹר לֹא יִנְגַע.
אֲשֶׁר אָמֵן יֵאמֵר שׁוֹב לְנַפְשׁוֹ,

אֲשֶׁר יִמְחָה מֵעַל מִצְחוֹ
כָּל מִסְפֵּר אֲשֶׁר נָתַן בּוֹ
– זֵהוּת, אֲשֶׁר־אֵי, חֶלְקָה וְקִבְר –
הִיָּה יִהְיֶה לְאֵל יְדוֹ
וְיִקְרָא שׁוֹב שְׁמוֹ
אָדָם.

3

אָמֵן אוֹמֵר אֲנִי לְכֶם,
אֲנִי הַבַּיִת,
אֲנִי הַגּוֹף וְהָעוֹלָם.
כִּי בְרֵאשִׁית לְבַשְׁתֶּם בְּשָׂר,
וּדְבַרְכֶם לְבַשׁ עוֹלָם.
וְעַל בְּשָׂרְכֶם צְמַחְתֶּם בְּגֵד,
עַל הָאָרֶץ – בַּיִת,
וְאֵת הַגֵּר בְּבֵיתְכֶם שְׂכַחְתֶּם
וַיִּשְׁבְּתֶם חֲשׂוֹךְ.

אָמֵן אוֹמֵר אֲנִי לְכֶם,
בַּל תִּחְשׂוּ:
גִּלּוֹ אֵת הָאֶבֶן מֵעַל פִּיכֶם
וּדְבַרוּ אֵת לְבַבְכֶם בְּעוֹדְנוּ חַי.
כִּי כָּל אֲשֶׁר מְעַטָּה רוּחוֹ
גַּם הַנּוֹתֵר בּוֹ יִלְקַח מִמֶּנּוּ,
וְאֲשֶׁר שִׁפְעָה רוּחוֹ
נָתַן עוֹד יִנָּתֵן לוֹ.

פורסם ב"הארץ" – תרבות וספרות" ערה"ש תשע"א

עֲרַבִּית

היום סובב כְּבֵר וְיֹרֵד, קָרַב אֶל רֵאשִׁיתוֹ,
אֶל שֵׁפֶת הַתְּהוֹ שְׁמִמָּנָה
עֲלִינוּ בְּעֶמֶל לְהִיּוֹת שׁוֹב, חֲצַבְנוּ לָנוּ
גּוֹף, מְלִים, הִיסְטוֹרִיָה,
וּבְאִמוּנָה הִלְכְנוּ אַחֲרָיו בְּכֹל אֲשֶׁר פָּנָה –
עַל מִדְרָכוֹת, לְמִשְׁרָדִים, בְּתוֹךְ תְּאֵי הַמְעַצֵּר,
בְּמִסְדְּרוֹנוֹת וּבְדַרְכֵי עֶפֶר, בְּנִתִיב הַיְמָנִי,
בְּהִלְכוֹן, בְּאֲזָקִים, מֵעַל הָאֶפְרַיִן –
צָבָא מְנַצְחִים כְּהִלְכָתוֹ, עַל מְגִנָּיו וּרְמָחָיו,
אֵילֵי בְרוֹזֵל, סוֹסִיו, פִּילָיו, וּמְכוֹנוֹת הַמְלַחְמָה,
קְצִינָיו וְחִיָּלָיו, פְּצוּעָיו, שְׁבוּיָיו וּמְלַקְוָחוֹ,
נְסִיו, תְּרַפְּיוֹ, חוּזָיו וְכִהְנָיו,
סוֹפְרִים מוֹשְׁכִים בְּעֵט, רוֹכְלִים וְסוֹחְרֵי חֶטֶה,
זוֹנוֹת הַמְחַנְנָה, הַגְּלָבִים וּמְקִינֵי הַדָּם –
וּלְפָנֵינוּ הוּא, עוֹלָה כְּשֶׁמֶשׁ תְּהִלָּה,
וְכֹל כֵּלּוֹ מוֹבִיל, מְצַבֵּעַ, עוֹטֵה הָדָר וְזֹהָר
מֵעִיף מִבֶּט בּוֹחֵן שְׁעוֹת וְלֵב וְיִזְע וְתִקְוָה
צוּעֵד עַל בְּכוֹרֵי הַבְּקָר וְעַל מְנַחַת הַצִּהָרִים,
וּנְאֻמָּן לְפָקֵד אֶת עֲבָדָיו, לְגֹאֵל בְּמַעַשׂ הָאֲדִיר
אֶת הָאֲנִי מִן הָאֲנִי וְהָאֲתָה מִן הָאֲתָה;
אֲבָל הַיּוֹם קָרַב אֶל רֵאשִׁיתוֹ,
וְאָנוּ, אָנָּה בְּאֲנוּ?

בֵּית

שָׁב הַבַּיִת וְעָמַד – יָמָה, קַדְמָה, שְׂמָאל, יָמִין
וְאָדָם בָּא וְעָמַד בּוֹ: אֵל מוֹל תּוֹךְ, בּוֹרָא מוֹל פֶּשֶׁר.

מִי אָמַר וְכֵךְ הָיָה? מִי טָפַל מוֹבָן עַל אָבִין?
מִי שָׁם שָׁם בְּשָׂמִי אֵינְסוֹף? מָה חָסַר? לָמָּה קָנָה?

בְּלִי פָנִים כּוֹנֵף הַלְיָלָה אֶת פְּרָפּוֹר הַדָּג בְּקַרְס.

הַבְּשׂוּרָה עַל פִּי תְּאוּפִילוֹס

אָנִי הַנְּצַחִי, תְּאוּפִילוֹס,
עֲיָף אֵינְסוֹף יָמָיו,
אֶת עֵתוֹ שֶׁל הַשּׁוֹטָה חֲזִיתִי לָכֶם,
אֶת הָעוֹלָה לְהַמִּית
בְּצַחֲוֹקוֹ.

כְּזֶנֶב בָּרַק הַגִּפְרוֹר הַנְּצַחַת מִן הָעֵד
מְהִיר וְקָצֵר – עֵת שְׁבִתִּי הַפְּעָם.
כֵּן, גִּפְרוֹר תְּאוּפִילוֹס, אֵף אֵיזוֹ לְהִבָּה!
נִגְהַת כְּלִיזֵן לְהַאִיר אֶת הָרַעַם!

אָנִי תְּאוּפִילוֹס, הַנֵּד לוֹ לְעֵד,
רְאִיתִי אֶת חַיִּיכֶם – וְהֵם בָּלִים מְסַנְדְּלִי;
חַיִּי יָד שְׁנִיָּה וְשְׁלִישִׁית וְרְבִיעִית
וְכָל הַיָּדִים הָאֵלֶּה יָדֵי
הַפְּשׁוּטָה לְקַבְּצֵם בְּשַׁעְרֵכֶם הָאַחֲרוֹן.

הֵן זֶהוּ הַכָּאֵב הַחֹזֵר אֲלֵיכֶם,
הַקָּל לְהַמְצֵא וְהַיָּקָר מְאֹדוֹ.
כְּכֹנָפִים לְצִפּוֹר בְּעוֹפָה הוּא לָכֶם,
הוּ הַכָּאֵב, נוֹתֵן הַהִשְׁרָאָה!

וּכְבָּר אַתֶּם כְּעַכְבְּרוֹשִׁים הָאֵלֶּה,
מְטָרְפִים מִחֲכוּךְ הַגּוֹפּוֹת הַצְּפוּפִים,

מִטְפָּסִים וְנוֹשְׁכִים מִסְמָאֵי זַעְתְּכֶם.
וְיֹרְדִים אֲתֶם לְעֶמֶק
כְּבַחְלוֹם כֵּן בְּהַקִּיץ
וְרוֹאִים אֶת הָעֲצִים הָרוֹכְנִים עַל הַנַּחַל;
וּפְרוֹת יֵשׁ שָׁם, וּמַיִם, וְהַבְּבוּאָה בְּאֲדוֹת
וְהַדְּבֵשׁ בְּאוֹיר וְהַיֶּרֶק בְּפֶל.

וְאִז תִּירוּ בַחַיּוֹת, וּבַנַּחַל צְנוּרוֹת תְּשִׁימוּ,
וְעַל הָאָרֶץ הַנוֹשֶׁמֶת תִּכְסּוּ בְּאַסְפְּלוֹט;
וּתְדַבְּרוּ עוֹד אֵלַי עַל אֶהְבֶּתְכֶם הַמְתַּנִּית
מִתְהַלְכִים בְּכָל מְקוֹם, מִפּוֹנְטִיוֹס עַד פִּילָאטוֹס,
מִנּוֹפְפִים לְכַפְרוֹת
בְּעֵתוֹן אֱלֹהֵיכֶם הַקָּדוֹשׁ.

הוּ אֱלֹהֵי שְׁלִי,
הִנֵּה כְפוֹתֵי כְכּוֹתֵי שֶׁל הַקּוֹף
וְכַמוֹנֵי כְמוֹהוּ בֵּין יְלָדֵי יַעֲרוֹתֶיךָ
רַק לֹא אוֹכֵל עוֹד אֲנִי
לְהַבִּין זֹאת.

אִךְ יְכוֹל אֲנִי וְרוֹאָה
גַּם אֶת הַזְעִיר שֶׁבְּזַעֲרִים
מִתַּחַת לְמִגָּפָם הַמוֹנֶף לְמַרְמָס.
וְהוּא כֵּלּוּ מִתְפַּלֵּל וּמְרַעִיד אֵלֵיהֶם
וּמִמֶּתַח כָּל גּוֹפּוֹ וְשִׁלּוֹחַ כְּסוּגָד:
לֹא! אֵל תִּהְרַגוּנִי!

אָבֵל חֲרָשׁוֹת אֲזַנְיֹתֵיהֶם וְלִבָּם שָׁמַן
וְלֹא תִרְאֶה עֵינָם הַקְרוּמָה
אֶת הַמִּגָּף הַתְּלוּי בַשְּׁמִיָּהם.

וְהֵם מְגַדְּלִים פְּטָרִיּוֹת מַחֲסָדוֹ שֶׁל הַיֵּצֵר,
מִחֲרָף חֲלוּמָם, הוּא אֵילֹו פְּטָרִיּוֹת!
וְנִדְהַמַּת עֵינָם כִּי מַעוֹלָם לֹא אָסְפוּ
פְּטָרִיּוֹת כַּה גְּדוֹלוֹת, כַּה יְפוֹת,
כַּה אֲטוּמִיּוֹת;

וְהָאֵשׁ אֲזוּ תִבּוֹא וּתְכַבֶּה בְּנִשְׁיַפְתָּהּ
אֶת כָּל שְׂרָפוֹת הַכַּדּוּרִים וְהַפְּטָרִיּוֹת וְהַנִּפְטָט.
מִכָּרֶס הָאֲדָמָה תִּעְלֶה אֲזוּ הָאֵשׁ
וְלֹא תִזְכּוֹר עוֹד הָאֶרֶץ דְּבָרָם,
כִּי עָלְיָהּ אָמְרוּ "עֲגָלָה הִיא".

וְלִכְסוּתָהּ יַעֲלֶה אֲזוּ הַגֵּל כְּשִׁמְיָכָה
לְשָׁנָה אַרְכָּה וְשׁוֹכַחַת.
וּכְמוֹ פֶּצַע בְּשָׂר עֲנֻקֵי תִסְגֵּר
עַל כָּל הַזְּהֵמָה וְהֶרְקָב הַרוּחַשׁ
וְקִיטוֹר הַקֶּץ הַרוּחַשׁ;
קְרוּעָה וְלוֹהֶטֶת בְּשָׂר תִסְגֵּר
לְהַעֲלוֹת אַרוּכָתָהּ בַּזְּכָרוֹן.

אֲךָ עוֹד וְלָעַד שׁוֹקְקִים חַיִּים
לְשׁוֹב מֵאֲלַחְמֵךְ הַקֶּץ

וְהָאוֹקְנוֹס, רָחַב וְעָמֵק, יָשׁוּב יְקָרִימָם בְּמִימָיו.
וּבִתְנוּעָה אֲטִית, שׁוֹקֵטָת,

כְּמַהוּת הַזּוּיָה

אֶל מְרַחֵב וְאֶל זְמַן לֹא נוֹדְעוּ –
יַעֲזֹרוּ יְלָדֵי הַקֶּץ בַּחֲשֵׁךְ הָאֶהוּב
וְהַרְדִּיּוֹאֲקִיבִיּוֹת הַבְּרוּכָה שְׁלֵהֶם
תִּזְרַח רַק לְמַעַנָם.

אֲנִי תַאֲפִילוֹס, הַנֶּד לָךְ, עַד,
רְאִיתִי כָּל זֹאת, אֵךְ לֹא עוֹד אָשׁוּב.
רַק אֲמַתִּין לְבָצִיר הַכְּדוּרִים הַמְעוֹפֵף
הַשׁוֹבֵר כָּל רָעַב וְנִתָּן לְכָל;
צְלוּב שְׁחֻצְנוֹת, בְּעֵין הַסּוֹפָה אֶעֱמֵד
וְאֶצְחַק וְאֶצְחַק כַּגִּיהֶנֶם הַנִּפְתָּח,
כְּשֶׁטֶן הֶרְחוּם הַמְשִׁתְּקֵף מֵעֵינֵיכֶם,
הוּ הַחֲיָה הַגְּדוֹלָה שֶׁל הַצְּחֻק!
וּבְמַעַגַל בְּשׁוֹרְתֵי הַמַּמִּית כָּל חוֹדֵר
יַעֲזֹר הַמוֹטְנֵט, זֶה חַיַּת הַקֶּץ
לְקוֹל צְחֻקֵי הַמַּמְתִּין לְכַדּוֹר הָאֲחֵרוֹן.

עַל שְׁפַת הַמֶּלֶח

מֵאַפִּילִים שִׁירִים עַל גְּדוֹת הַמּוֹת.
הַיּוֹם נוֹסַע – מִמְּלֶכָה נוֹדֶדֶת –
וְיָם, כְּמוֹ שְׁלִיַת עֶנֶק רוֹעֵדֶת
מוֹל יְבִשָּׁה נוֹגַע בְּחִלוֹף.
הַזְמַן הוּא בּוֹר יֶשֶׁן. הַשִּׁיר הוֹלֵךְ בּוֹ וְאֶפֶל.
סְבִיבוֹ שׁוֹב תְּסַפְּרֶנָּה שְׁנוֹת הַמּוֹת
כְּמוֹ פֶסֶי לָבָן בְּעֶרְפֶּל.

מוסף

היום הזה יהיה כמו קודמיו, מלים,
שכמו כאן, אחת אחרי אחרת,
תפלגנה מעליו למטה, אל החול והלאה,
אל הדממה שבין
הדף והפוכו. הוא יקרא מהתחלה,
בלי התחלה נראית לעין,
באצבעות עורות, כמין תפלה לאלם,
בעוד אנהנו כאן, בוראים לו איברים.
וכמו מפל מקום אחר, נתחיל ללכת בעולם –
אלים ששבו ונולדו, נגיח ונהיה,
נבוא שלוחים, מצידים בכלי ראות,
טעם, צליל, וריח; נבלש, תרים,
רושמים הכל, תנועה-תנועה, לבחן איך הוא יוצא
מתוך עצמו אלינו: קרא "הנה" וכבר הנו,
קרא "יבשה!" וכבר רגליך בין פסים של צל ואור,
שטים בירקרק רטב, נוגעים בעור הזה,
שבמיחד לבשנו – לצורך המסע לכאן, מן המלה ליום.
אמר "זה שם", והמשעול כבר מתפתל
בין הטרשים על המתלול; אמר "חרות" –
וכבר מעל חומות המצודה עשן וועקות פצועים;
ועד הבקר עוד נאמר 'בחוז בוער החשך',
ועד הלילה עוד נאמר 'הניפו את השמשו!'
וברדת יום נביט בנחת או זועה לאחורינו,
נאמר "היסטוריה", ונאסף את המראות

אל מוֹזִיאֹן זְכוּרוֹת שִׁיזְכְּרוּ מִכָּאן וְהִלָּאָה.

רק השותקים והאלמים, אניני שמיכות
ומתהפכי-מצד-אל-צד בתנועה משלמת,
לא יזכרו ויפקדו, אלא בהברות אקראי;
משוטטי יום ומשוטטי לילה, שוטי כפרים ועיר,
אלופי נרגילה של המאה השלש-עשרה,
שרקנים ממחים, מריחי-פרחים שאין משלם,
אמנים של בהיה שאין בלתה,
רואים שאיש אינו רואם, נודי חלום,
סוכנים כפולים של מציאות אחרת,
שרק משוררים מסגלים לפארם -
אך שאר דוברים, שקולי מלים, קוראים להם בשמם:
טפילי פנים, חסרי פנים ומרבי פנים,
שלו נתן בידיהם היום, היינו עוד
שוכנים במערות ובנקיקי הסלע,
ומתופפים על ירכינו בנהמות קצובות;
בלי חרבן ובלי בנגן, בלי עז להיות
מה שאיננו, בלי ספרים ובלי "תולדות",
בלי תהלה ובלי קלון, בלי שום מלה
ברורה, קוראת תגר, חותכת.
אבל גם זה רשום בחול, ולו ביד בוטחת,
ולא שתיקה שפה, אלא הלהג העני מפשר
הוא מלמולה התינוקי של אנושות-בכת;
דקלום חוזר בלי סוף של מנטרה מפחדת,
שסגלתה שעשועי הלחם ואלחוש הלב,

שֶׁל בְּלִתֵי חֶקוֹר בְּשׁוֹם מִפְּלֵא מִבְּקָר וְעַד עָרֵב,
שְׂאִין בּוֹ כָּל צְנִיעוֹת, אֶלָּא
מֵאוֹן לְחֶסֶד הָרְצוֹן – 'הִיָּה אֲשֶׁר תִּהְיֶה'.
וְאֵלֹהֵי אֱלֹהֵי, עֲשִׂירֵי הָאֵין, הַדּוֹבְרִים צְלוּל
אֶת הַשְּׁבִיל הַלֵּא נִפְסָע, אֶת הַכְּנֶף הַלֵּא מוֹנֶפֶת,
שְׁמֵרֵב דְּבוּר רְהוּט שְׁכַחְנוּ אֶת חֶסֶדָם:
אֶת מְלֻמּוּלֵי הַלְּיָהּ, אֶת נוֹפֵי הַחֲלוּמוֹת
הַנוֹזְלִים לְיוֹם, אֶת רַעַם הַשְּׁתִיקָה
שְׁצוּוּיָה חוֹתֶף מִבְּעַד לְמִסְעֵי הַזֶּה בְּזִכְרוֹן נִשְׁפָּח;
מִנֵּין בְּאֵנוּ, וְלֶאֱן, וְלִשְׁם מָה, וְלָמָּה.
עַל כֵּן, שׁוּלֵי פְּנִינִים שְׁנִסְתְּמָה נְשִׁימָתָם
מִחֲרָדְתָן שֶׁל מְצוּלוֹת אֵין גָּמֵר,
חוֹלְמֵי אֵינְסוּף שְׁנִשְׁתַּגְּעוּ בַּהוֹד הַחֲזִיוֹן,
קוֹרְאֵי בַחוּל, הוֹגֵי לֹא כְּלוֹם שְׁמֵרְאִיתוּ
אֵימָה מֵהֶגֶה – שֶׁתִּקּוּ אֵלַי בְּכָל קוֹלְכֶם,
וְאֵל אֲשַׁמַּע אֶת מִקְהֶלֶת הַהֵד:
'מִי יַעֲלֶה וְמֵת, וּמִי יֵרֵד וְחִי,
וּמִי יִקְפֹּא בְּפֶתַח דָּם, לֹא חִי, לֹא מֵת'.

הִנֵּה דְּבַרְנוּ אֶת הַיּוֹם, הִנֵּה שְׁתִּיקוּ שׁוֹתְקִים
וְהַדּוֹבְרִים דְּבָרוּ. עוֹד מְעַט וְנִקְרָא מִגִּשְׁתָּה,
עוֹד מְעַט וְזִמְן יָשׁוּב לְרֵאשִׁיתוֹ;
כָּל הַיּוֹם יוֹשֵׁב הַלְּיָהּ עַל כְּתִפּוֹנוּ,
וּבְאֲזִנָּיו מְלַחֵשׁ: 'הַקְּשֵׁב, גַּם זֶה יִחְלֶף';
אָמַר "הִנֵּה" וְאֶהְיֶה, שְׁקֵט – וְלֹא הִיִּיתִי –
בְּטָרֵם הֵס יִפְּלֵ, שְׂאִין לוֹ סוּף;

הטלויזיה עוד דולקת, השעון צלצל, והגופה
צוננת בתנוחה צופה, מול פיסטוקים ובירה,
ולוח משדרים מנח לה בחיקה –
בכלות הכל שוקטת באפוק נדיב: 'אחת היא לי
הבקר והערב, אחת היא לי מה שתגידו,
ומה שסחתי לנפשי כשאמרה "שלום". עכשו
אני למקומי חוזרת, אתם – לשלכם'.
אבל דבר לא יהסה את מה שלא היינו
היום, עכשו, בשעת המעשה. כי עוד מעט
נשוב להתחלה אחרת, לא שונה מזו;
ומה שלא ראינו ושמענו,
מה שלא טעמנו ונגענו בו כמו גם –
ישוב בעקבינו – להאמר, להיות,
להחזיר בחול בנצח מן הנצחים,
להאסף כמו יבול כבד מעל פנינו,
צידה להלאה, שמו לנו
כבר נפתח כמו חדר מראות.

היחוד שאנחנו

היחוד שאנחנו, שזוכרים אנו אותו, גם אם שכחנו –
זרעים ברוח, תא אל תא, מחזור אחד של דם,
פה על שד, שרשי אור, חוט של ערפל נמשך מן הטבור –

היחוד שאנחנו, בידיעה הראשונה, בפגישת פתאום ברחוב,
במבט מעל וחס ירך מתחת, בעור ערם שאין לו סוף
בתוף ארץ לא נודעת, בתוף הארץ המבטחת, בתוף הנחמה –

היחוד שאנחנו, בתחנת האוטובוס, במשרדים מפי גאון,
מעל, מתחת אלוונקות, בפטפוט רכיל על כוס קפה או תה,
סביב הגלם במעגל, סביב הקבר הפתוח, סביב שלחן הסעודה –

היחוד שאנחנו, בלי מלים, בלי עור, בלי הרף,
בקצב הנשימה שנהפך אחד – מאהבה או פחד,
מבעד לחלון ממול, מבעד לתצלום מצהיב, מבעד למכתב פרדה –

היחוד שאנחנו, שאין בו מתם, שאין לו נחמה,
שכל כלו רק געגוע, ריח אם וריח אב, יד מושטת
ומושטת יד לפה והם – –

היחוד שאנחנו, גלוי ומי יביט בו,
סביבו חגים אנחנו, כמו פרפרים על שמש,
על חם ואור של אש קרבן שקטה –

היחוד שאנחנו, שכל מקום מלא אותו, שאיבריו אנחנו,
אל נא נסיר מסוה מעל פניו, כי אם נוכל – נכלה;
נגע ולא נגע, נראה ולא נראה, נרפן מולו, נדם.

תקוּן

עַל חֲטָא שְׁחָטָאתִי בְּכַתִּיבָה,
עַל חֲטָא שְׁהִתְחַטַּאתִי בְּמַלִּים וְהִחַטַּאתִי
אֶת קַרְיַאת הָאֱהָבָה;
עַל שְׁסֻרְתִּי מֵעֲצָמִי, כְּמוֹ צֵל מִגּוֹף, פְּנִים מִלֵּב;
עַל חֲטָא שֶׁל מַה-יִגִּידוּ, שֶׁל הַתְּבַטְלוֹת, שֶׁל גְּאוּהָ;
עַל חֲטָא שְׁתַּרְתִּי קָסָם קָלָם בְּאוֹר הַזְּרִקוֹרִים;
עַל אֲזוֹן שְׁבִטְלָה מְקֻשָּׁב, עַל אֲמֹר פֶּה שָׁבוּ דְבַרְתִּי,
וְלֹא דְבָרָה הַנְּשֻׁמָּה;
עַל שְׁחָטָאתִי לְגוֹפִי בְּשִׁבְט וְלֹא-חֶסֶד,
עַל שֶׁהִכִּיתִי עַל הַחֲטָא,
עַל שְׁקָרָאתִי לְשֶׁלֶךְ שְׁלִי,
עַל שְׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ בְּחֶשֶׁשׁ וּפְחַד שׁוֹא,
שְׁפָרְנִסְתִּי אֲשֶׁר סָפַק מִגְּזִירֶיךָ שֶׁל עֵץ הַמָּלְאָה,
שְׁעֲצָלְתִּי מִלְּצִמְחָה, שֶׁהִגַּפְתִּי אֶת דְּלִתִּי,
שֶׁלֹּא רָאִיתִי וְשִׁמְעֵתִי וְלֹא בָּאָה בִּי שְׂמִחָה
לְמַרְאֵה יִשְׁךְ.

עמ' ימני ריק

שער בעמ' שמאלי:

תרגומים

להרוג פיל

מאנגלית: אמיר אור

היו לי שונאים רבים במולמיינג, בבורמה התחתונה. זאת הייתה הפעם היחידה בחיי שהייתי מספיק חשוב שיקרה לי דבר כזה. הייתי קצין משטרה תת-מחלקתי של העיר בתקופה שהופגנו בה, במין קטנוניות חסרת תכלית, רגשות אנטי אירופיים מרירים ביותר. לאף אחד לא היה אומץ לעורר מהומות, אבל אם אישה אירופית הייתה עוברת לבדה דרך השווקים, סביר היה שמישהו יירק על שמלתה עסיס של פלפל הודי. כקצין משטרה הייתי יעד ברור להצקות בכל פעם שזה נראה מספיק בטוח לעשות זאת. כשאיזשהו בורמזי זריו היה מכשיל אותי במגרש הכדורגל בעוד השופט (גם הוא בורמזי) מביט לכיוון אחר, היה הקהל גועה בצחוק מכוער. זה קרה שוב ושוב, ובסופו של דבר הפרצופים הצהובים המלגלגים שפגשתי בכל מקום והגידופים שנשלחו אחריי ממרחק בטוח הוציאו אותי מהכלים. הכי גרועים היו הכמרים הבודהיסטים הצעירים. היו כמה אלפים מהם בעיר ונראה היה שלאיש מהם אין שום תעסוקה חוץ מלעמוד בקרנות הרחוב ולהתקלס באירופים.

כל זה היה מבלבל ומביך, כי באותו זמן כבר החלטתי שאימפריאליזם הוא דבר רע, וככל שאקדים להיפטר מתפקידי ולהסתלק מזה, כן ייטב. להלכה, ובסתר כמובן, הייתי כולי בעד הבורמזים ונגד מדכאיהם הבריטים. אשר לתפקידי – שנאתי אותו יותר משאוכל לתאר. בעבודה כזו אתה רואה מקרוב את כל המעשים המלוכלכים של האימפריה. האסירים האומללים, הדחוסים בתאי הכלא המצחינים, הפרצופים האפורים, המפוחדים של הנידונים לתקופות מאסר ארוכות, אחוריהם המצולקים של אלה שהוכו בקני במבוק – כל אלה העיקו עליי בתחושת אשם בלתי נסבלת. ועם זאת, לא יכולתי אז לראות את הדברים ביחס הנכון. הייתי צעיר שחינוכו לקוי, ונאלצתי לפתור את בעיותי באותה שתיקה מוחלטת שנכפתה על כל אנגלי במזרח. אף לא ידעתי שהאימפריה הבריטית גוססת, ועוד פחות מזה ידעתי שהיא טובה בהרבה מן האימפריות הצעירות יותר שעומדות לבוא במקומה. כל מה שידעתי היה שאני תקוע בין שנאתי לאימפריה ששימשתי בשירותה לבין הזעם שרחשתי לחיות הקטנות והרעות שניסו להפוך את תפקידי לבלתי אפשרי. בחלק ממחשבותי הצטייר הראג'¹ הבריטי כרודנות שאינה ניתנת למיגור, כמשהו שזה עידן ועידנים רמס תחתיו את רצונם של עמים שדוכאו עד עפר. בחלק אחר חשבתי שהעונג הגדול ביותר בעולם יהיה לנעוץ כידון של רובה במעיו של כוהן בודהיסטי. רגשות כאלה הם תוצר הלוואי הרגיל של אימפריאליזם: שאל כל עובד מדינה אנגלו-הודי אם רק תצליח לתפוס אותו כשאינו בתפקיד.

¹ הראג' – השלטון

יום אחד קרה משהו, שבעקיפין פקח את עיניי. הייתה זו תקרית פעוטה כשלעצמה, אבל היא אפשרה לי הצצה טובה יותר על טבעו האמיתי של אימפריאליזם – על המניעים האמיתיים שמתוכם פועלים משטרי עריצות. יום אחד, מוקדם בבוקר, צלצל אליי תת-מפקח של תחנת משטרה שבקצה השני של העיר. הוא אמר שפיל אחד הורס את השוק, וביקש שאבוא בבקשה, ואעשה משהו בעניין. אמנם לא ידעתי מה אני יכול לעשות, אבל רציתי לראות מה מתרחש שם. לקחתי סוס פוני ויצאתי לדרך. לקחתי את הרובה שלי, וינצ'סטר 44 ישן, שהיה קטן בהרבה מכדי להרוג פיל, אבל חשבתי שהרעש עשוי להועיל לשם הפחדה. בדרך עצרו אותי בורמזים אחדים וסיפרו לי על מעלליו של הפיל. כמובן, לא היה זה פיל פרא, אלא פיל מאולף שנתקף בטירוף של ייחום. כנהוג בפילים מאולפים בזמן שמתרגשת עליהם התקפת טירוף כזו, הפיל נכבל, אבל בליל אמש קרע את השרשרת וברח. המאהוט² שלו, האדם היחיד שהיה מסוגל להשתלט עליו במצב הזה, יצא למסע, אבל תעה בדרך ונמצא עכשיו במרחק שתים עשרה שעות נסיעה. בבוקר הפיל שב והופיע לפתע בעיר. לתושבים הבורמזים לא היו כלי נשק והם היו די חסרי ישע מולו. הוא הרס את סוכת הבמבוק של מישהו, הרג פרה, פשט על כמה דוכני פירות, וחיסל את הסחורה. הוא גם פגש את משאית הזבל העירונית, וכשהנהג זינק ממנה וברח, הפך את המשאית והפליא בה את מכותיו. תת המפקח הבורמזי וכמה שוטרים הודיים חיכול ברובע שבו נראה הפיל. היה זה רובע עני מאוד, מבוך של בקתות במבוק מטונפות מסוככות בכפות דקלים, שהתעקלו סביב צלע גבעה תלולה. היה זה, אני זוכר, בוקר מעונן ומחניק בתחילת הגשמים. התחלנו לחקור את האנשים על מקום הימצאו של הפיל, וכרגיל לא הצלחנו להציל מפיהם שום מידע ברור. במזרח, כאלה הם פני הדברים תמיד; סיפור יישמע בהיר למדי מרחוק, אך ככל שתתקרב אל זירת האירועים הוא ילך ויתערפל. אחדים אמרו שהפיל פנה בכיוון אחד ואחדים אמרו שפנה בכיוון אחר. אחרים הצהירו שמעולם לא שמעו על פיל כלשהו. כמעט גמרתי בדעתי שהסיפור כולו אינו אלא צרור שקרים, כששמענו צעקות מקרבת מקום. קול מזועזע עלה בקריאה של "לך מפה ילד! לך מפה מיד!" וזקנה עם שוט בידה הגיחה מעבר לביקתה בפינת הרחוב, מגרשת בזרוע נטויה חבורה גדולה של ילדים עירומים. כמה נשים נוספות הופיעו אחריה, מנקשות בלשונן וצווחות בהתרגשות. ללא ספק היה שם משהו שלילדים אסור היה לראותו. הקפתי את הבקתה וראיתי לפניי גופת אדם שרועה בבוץ. הוא היה הודי, קולי³ דראידי⁴ שחור, כמעט עירום, ונראה שמת לפני רגעים ספורים. האנשים אמרו שהפיל תקף אותו מעבר לפינת הבקתה, אחז בו בחוזקה בחדקו, הניח עליו את רגלו ורמס אותו לארץ. הייתה זו עונת הגשמים, האדמה הייתה הרכה, ופניו של האיש חרשו בה תלם שעומקו כשלושים סנטימטר ואורכו שני מטרים בקירוב. הוא היה סרוח על בטנו, ידיו מוצלבות, וראשו מעוקם בחדות הצידה. פניו היו מצופים בבוץ, עיניו פקוחות לרווחה ושיניו נחשפו בחוזקה בהבעה של ייסורים נוראים. (אגב, לעולם אל תספרו לי

² נוהג פילים

³ פועל שחור, סבל

⁴ בן הגזע הילידי של דרום הודו

שלמתים יש מראה שליו. רוב הגוויות שראיתי נראו שטניות). רגלה של החיה הגדולה שפשפה והפשיטה את העור מגבו באופן מושלם, כמו שמפשיטים עור של ארנב. ברגע שראיתי את המת, שלחתי שמש לביתו הסמוך של חבר כדי לשאול ממנו רובה פילים. את הפוני כבר שילחתי בחזרה, משום שחששתי שאם יריח את הפיל יאחז בו טירוף של בעתה וישליך אותי מעליו.

תוך דקות ספורות חזר השמש עם רובה וחמישה תרמילים. בינתיים הגיעו כמה בורמזים וסיפרו לנו שהפיל נמצא למטה בשדות האורז, במרחק של כמה מאות מטרים בלבד. מרגע שהתחלתי להתקדם לשם התקבצו מתוך הבתים כמעט כל יושבי הרובע ובאו אחריי. הם ראו את הרובה וכולם צעקו בהתרגשות שאני עומד לירות בפיל. הם לא גילו עניין רב בפיל כשהוא רק החריב את בתיהם, אבל עכשיו, כשהוא היה צפוי להיירות, כל העניין היה שונה לגמרי. עכשיו היה בזה משום שעשוע בשבילם, כפי שזה היה עשוי להיות גם בשביל קהל אנגלי. חוץ מזה, הם רצו את הבשר. בי עורר הדבר מין מתח מעורפל. זה תמיד מעצבן שהמון נוהר בעקבותיך, ולא הייתה לי שום כוונה לירות בפיל – שלחתי להביא את הרובה רק כדי להגן על עצמי במקרה הצורך. צעדתי במורד הגבעה, נראה ומרגיש כשוטה, עם הרובה על כתפי ועם המון הולך ורב שנדחק בעקבותיי. למטה, כשמרחיקים מן הבקתות, השתרעה דרך כורכר, ומעבר לה – כאלפיים מטר מצד אל צד – אדמת בור של שדות אורז שעדיין לא נחרשו, אבל היו רוויים מן הגשמים הראשונים ומנוקדים בקווצות עשב גס. הפיל עמד במרחק שישה עשר מטר מן הדרך כשצידו השמאלי מולנו, מתעלם לחלוטין מן ההרמון המתקרב. הוא תלש אגודות של עשב, חבט אותן על ברכיו כדי לנקות אותן, ותחב אותן אל פיו.

עצרתי על הדרך. ברגע שראיתי את הפיל ידעתי בוודאות גמורה שאסור לי לירות בו. לירות בפיל עבודה הוא מעשה חמור השקול להריסת מכונה גדולה ויקרה. כמובן אסור היה לעשות זאת אם רק ניתן להימנע מכך, וממרחק, כשהוא אוכל בשלווה, הפיל לא נראה מסוכן יותר מפרה. חשבתי, ועדיין אני חושב, שהתקף הטירוף שלו כבר כמעט חלף, והוא היה אפוא צפוי לשוטט בלי להזיק עד שהמאהוט היה חוזר ולוכד אותו. בנוסף לזה לא היה לי רצון קל שבקלים לירות בו. החלטתי שאשקוף עליו זמן מה כדי לוודא שלא יתחיל שוב להשתולל, ואז אלך הביתה.

אבל ברגע שהוא הצצתי סביב על ההמון שהתלווה אליי. היה זה המון עצום, אלפיים איש לפחות, ואחריהם נוספו עליהם מדי רגע. הם חסמו את הדרך למרחק רב משני עבריה. הסתכלתי מתעל למלבושים הצבעוניים בים הפרצופים הצהובים. פרצופים שהיו כולם שמחים נרגשים לקראת אותו שצץ שעשוע קטן, בטוחים כולם שהפיל צפוי להיירות. הם צפו בי כפי שהיו צופים בקוסם העומד לקסום קסם. הם לא רחשו לי חיבה אבל עם רובה הקסמים בידי הייתי לרגע שווה מבט. לפתע תפסתי שככלות הכל אהיה חייב לירות בפיל. לזה ציפו ממני האנשים ואני הייתי מוכרח לעשות זאת. יכולתי לחוש באלפיים רצונותיהם דוחקים בי קדימה בכוח שאין לעמוד בפניו. באותו רגע, כשעמדתי שם עם הרובה בידי, התחווירו לי לראשונה חוסר הטעם והריקנות שבשלטון האדם הלבן במזרח. הנה אני, הלבן עם רובהו, ניצב מול המון

ילידים לא חמושים – לכאורה השחקן הראשי של ההצגה – אבל בפועל בובה מגוחכת, נדחף הלוך ושוב על ידי רצונם של אותם פרצופים צהובים מאחוריי. באותו רגע הבנתי שכאשר האדם הלבן נעשה לרודן, הוא מבטל רק את חירותו שלו. הוא הופך מין בובת ראויה חלולה שקפאה בתנוחתה, הופך לדמות המקובלת של הֶסְהִיב⁵. בכך מותנה שלטונו, שיבלה את חייו בהשתדלות להרשים את "הילידים". בכל נקודת הכרעה הוא אינו יכול לעשות אלא את מה ש"הילידים" מצפים ממנו. הוא עוטה מסכה, ופניו צומחות להתאים את עצמן אל תוויה.

הייתי מוכרח לירות בפיל; התחייבתי לעשות זאת ברגע ששלחתי להביא את הרובה. סְהִיב חייב לנהוג כֶּסְהִיב; הוא צריך להיות החלטי, בעל דיעות ברורות, ולעשות דברים מוגדרים. לעבור את כל הדרך הזאת עם רובה ביד ואלפיים איש אחריי, ואז להסתלק משם ברפיון ידיים – לא, זה היה בלתי אפשרי. ההמון יצחק לי, וכל חיי, כל חייו של כל לבן במזרח, היו מאבק מתמשך שלא להיות נושא לצחוק.

עם זאת לא רציתי לירות בפיל. היבטתי בו חובט את אגודות העשב על ברכיו באותה הבעה סבתאית מהורהרת שיש לפילים. נראה היה לי שיהיה זה רצח לירות בו. בגילי דאז לא נרתעתי במיוחד מלהרוג חיות, אבל מעולם לא יריתי בפיל ומעולם לא רציתי לעשות זאת (איכשהו, זה תמיד נראה גרוע יותר להרוג חיה גדולה). בנוסף לכך הייתי צריך להביא בחשבון את בעליה של החיה. חי, הפיל היה שווה לפחות אלף לירות שטרלינג. מת, שוויו היה מסתכם רק בערך חטיו – אולי חמש לירות שטרלינג. אבל הייתי חייב לפעול מהר. פניתי לכמה בורמזים שכבר היו שם כשהגענו, ושנראו בעלי ניסיון, ושאלתי אותם על התנהגותו של הפיל. הכל היו בדיעה אחת: הוא לא ישים לב אליך אם תניח לו, אבל הוא עלול לתקוף אם תתקרב מדי.

היה ברור כשמש מה עליי לעשות. הייתי צריך להתקרב עד מרחק חמישים מטר מהפיל ולבחון את התנהגותו. אם יתקיף אוכל לירות; אם לא ישים לב אליי, יהיה בטוח להניח לו עד שישוב המאהוט. אולם בו בזמן ידעתי שאיני עומד לעשות שום דבר כזה. הייתי צלף גרוע, והקרקע לא הייתה אלא בוך רך שעם כל פסיעה היית שוקע בו. אילו היה הפיל תוקף ואני הייתי מחטיא, סיכויי היו דומים לסיכוייה של קרפדה מתחת למכבש. אבל גם כך, לא חשבתי הרבה איך לשמור על עורי שלי אלא רק על הפרצופים הצהובים הדרוכים שמאחוריי. כי באותם רגעים, עם ההמון הצופה בי, לא פחדתי במובן הרגיל, לא באופן שבו הייתי מפחד אילו הייתי שם לבדי. ללבן אסור להופיע בפני "הילידים" כמפוחד, ולכן, על פי רוב, הוא אינו מפוחד. המחשבה היחידה שניסרה במוחי הייתה שאם ישתבש משהו, יראו אותי אותם אלפיים בורמזים נרדף, נתפס, ומובא למצב של גווייה חשופת שיניים כמו ההודי שהוא במעלה הגבעה. אילו כך קרה, היו כמה מהם צוחקים מן הסתם. זה נראה רע מאוד; נותרה רק אפשרות אחת. תחבתי את התרמילים למחסנית והשתטחתי על הדרך כדי שאוכל לכוון טוב יותר.

ההמון דמם, ואנחת רווחה עמוקה וחרישית, כאנחתם של צופי תיאטרון כשסוף סוף הועלה המסך, עלתה מאינספור גרונות. הם עמדו לקבל סוף סוף את השעשוע הקטן

⁵ "אדון", המלה שבה כונה ג'נטלמן אירופי בפי ההודים

שלהם. הרובה היה מוצר גרמני יפהפה, עם כוונות מוצלבות. לא ידעתי אז שצריך לירות בפיל כך שהקליע יעבור בקו דמיוני מאוזן אל אוזן. לפי זה, מכיוון שהפיל עמד כשצידו לעברי הייתי צריך לכוון ישר לתוך חור אוזנו. בפועל כיוונתי בכמה סנטימטרים רחוק יותר, כי סברתי שהמוח נמצא יותר קדימה משם.

כשלהצתי על ההדק לא שמעתי את הנפץ ולא חשתי במכת ההדף כפי שקורה תמיד כשהקליעה פוגעת, אבל שמעתי את נהמת החדווה השטנית שעלתה ממני ההמון. כהרף עין, תוך זמן שנדמה קצר אף מכדי שיגיע הכדור אל הפיל, חל בו שינוי מסתורי ואיום. הוא לא זע ולא נפל, אבל כל קו בגופו השתנה. הוא נראה לפתע הלום ומכווץ, זקן לאין שיעור, כאילו שיתקה אותו מכת הכדור מבלי להפילו. לבסוף, בתום רגע ארוך, אולי חמש דקות, הוא שקע ברפיון איברים וכרע על ברכיו. פיו הזיל ריר, ישישות מופלגת כמו אחזה בו, ונדמה היה שהוא בן אלפי שנים. יריתי שוב, אל אותה נקודה. הוא לא התמוטט בירייה השנייה אלא התרומם באיטיות נואשת והתייצב בלאות, רגליו רופסות וראשו שחוח. יריתי בשלישית, וזאת הייתה הירייה שחיסלה אותו. יכולת לראות את כאב מכתה מזעזע את כל גופו ומסלק את שארית הכוחות מרגליו. אבל בנופלו הוא נראה לרגע כמתרומם, כי כשקרסו תחתיו רגליו האחוריות נדמה היה שהוא מתנשא מצוק מתנודד, וחדקו שלוח אל השמיים כמו עץ. הוא הריע תרועה, בפעם הראשונה והיחידה, ואז נפל כשבטנו כלפיי בחבטה שהרעידה את האדמה אפילו במקום שבו שכבתי.

קמתי. הבורמזים כבר חלפו על פניי, רצים על הבוץ. היה ברור שהפיל לא יקום עוד, אבל הוא לא היה מת. הוא התנשף קצובות בשימות מקוטעות, כשצידו העצום כהר עולה ויורד בכאב. פיו היה פעור לרווחה ויכולתי להביט עמוק פנימה אל מחילות הגרון הוורדרד חיוור. זמן רב חיכיתי לו שימות, אבל נשימתו לא נחלשה. לבסוף יריתי את שני הכדורים הנותרים אל הנקודה שבה חשבתי שנמצא ליבו.

הדם הסמיך ביעבע ממנו כמו קטיפה אדומה, אך הוא עדיין לא מת. גופו אפילו לא הרתיע כשפגעו בו היריות, ונשימתו המיוסרת נמשכה בלי הפסק. הוא גסס לאט מתוך סבל נורא, אבל באיזשהו עולם רחוק שבו גם כדור לא יכול היה לפגוע בו עוד. הרגשתי שאני חייב לשים קץ לקול המזוויע הזה. היה נורא לראות את החיה העצומה שוכבת שם בלי כוח לזוז ועם זאת בלי כוח למות, ולא להיות מסוגל אפילו לשים לזה קץ. שלחתי להביא את הרובה הקטן שלי והמטרתי ירייה אחר ירייה לתוך ליבו ולאורך גרונה, אבל לא נראה שהן השפיעו במשהו. ההתנשפויות המיוסרות נמשכו, מתמידות כתקתוקו של שעון.

בסופו של דבר לא יכולתי לסבול את זה עוד, והסתלקתי. אחר כך שמעתי שלקח לו חצי שעה למות. אפילו לפני שעזבתי הבורמזים כבר הביאו דאהות⁶ וסלים, וסיפרו לי שעד אחרי הצהריים הם הפשיטו את גופו כמעט עד העצם.

אחר כך היה כמובן דיון אינסופי על הריגת הפיל. הבעלים רתח מזעם, אבל הוא היה בסך הכל הודי, ולא יכול היה לעשות כלום. חוץ מזה, על פי החוק עשיתי את הדבר הנכון, כי יש להרוג פיל משוגע שבעליו אינו מצליח להשתלט עליו, בדיוק כמו כלב

⁶ סכינים בורמזית

משוגע. בין האירופים הדעות היו חלוקות. המבוגרים יותר אמרו שצדקתי, ואילו הצעירים טענו שהייתה זו שטות מחפירה לירות בפיל על כך שהרג קולי, כי פיל שווה יותר מכל קולי עלוב. בדיעבד שמחתי מאוד על כך שהקולי נהרג; עובדה זו הצדיקה אותי מבחינה חוקית ושימשה לי תואנה מספקת לכך שיריתי בפיל. לא פעם תהיתי אם מישהו מן האחרים תפס שעשיתי זאת אך ורק כדי לא להיראות כמו אידיוט.

צ'רלס סימיק

אָסור לומר

מאנגלית: אמיר אור

אָסור לומר לקיסר שהלילה יורד
צבאותיו רודפים צללים
אוסרים צפרים לילות
מעלים באש עירות וכפרים.

הם משוטטים בבירה, מחרימים
שעוני יד וקיר, שורפים את הכופרים.
הם מצירים את הנריחה על ראשי הגגות
בעוד העם מברכים זה את זה בקר טוב.

התרנגול שהובא בנחשתים קורא וקורא.
הפרחים שבגן קבעו בפריחתם,
אך על רצפת הארמון צצים כתמי אפל,
שום קרצוף לא יוכל להסירם.

ויליאם בטלר ייטס

שיבת המשיח

מאנגלית: אמיר אור

חג הבז ורוחף בסחרור מתרחב
כבר קריאת הבזיר לא תגיע אליו;
כל דבר מתפרק; ציר תבל מתמוטט;
הפקר גמור על היקום משתלט,
גל עכור מדמים כבר התר, ובכל
ארחות ישרים מטביע תחתיו;
כלתה אמונת צדיקים ואיננה,
אך לב רשעים בעז מלהט.
בלי ספק באה עת התגלות של חזון
בלי ספק באה עת שיבת האדון;
שיבת המשיח! אך הבעו המלים
וכבר צלם אדיר מתוף רוח היקום
את מבטי טורד: אי שם בחול מדבר
דמות שגוף ארי לה וראשה אדם,
ומבטה ריקן ואכזרי כשמש,
כרעיה אט תגיע, ועל כל סביבותיה
עופות מדבר בני זעף יטילו צל סחרחר.
שוב חשכה נופלת, אך עתה ידעת:
היו לבלהה אלפים שנות שנת-אבן
שמרבצן הרגיו פה ערש מתנדנד;
איזו חית אימים, שבאה שעתה,
משתרכת אל בית-לחם, שם להולד?

יאן לי

החזירו לי

מסינית: ג'והן צ'ו, אמיר אור

אָנאַ, הַחֲזִירוּ לִי אֶת הַדָּלֶת –
אֶפְלוּ בְּלִי הַמְנַעוּל, אֶפְלוּ בְּלִי הַחֲדָר,
עֲדִין אֲנִי רוֹצֵה אוֹתָהּ בַּחֲזָרָה בְּבִקְשָׁה!
הַחֲזִירוּ לִי אֶת הַתְּרַנְגוּל שֶׁמְעִיר אוֹתִי בְּבִקְר –
אֶפְלוּ אִם סִימָתֶם לֶאֱכֹל אוֹתוֹ, עֲדִין
אֲנִי רוֹצֵה אֶת הָעֲצָמוֹת בַּחֲזָרָה בְּבִקְשָׁה!
הַחֲזִירוּ לִי אֶת שִׁיר הַרוֹעִים הַהוּא, מְצַלַע הַגְּבָעָה –
אֶפְלוּ אִם עֲכָשְׁיוּ הוּא מְקַלֵּט עַל קִלְטָת,
עֲדִין אֲנִי רוֹצֵה אוֹתוֹ בַּחֲזָרָה בְּבִקְשָׁה!
הַחֲזִירוּ לִי אֶת קְרִבְתִּי אֶל אַחִי וְאַחִיוֹתִי –
אֶפְלוּ אִם הִיא תִמְשֵׁךְ לֹא יוֹתֵר מִשָּׁנָה,
עֲדִין אֲנִי רוֹצֵה אוֹתָהּ בַּחֲזָרָה בְּבִקְשָׁה!
הַחֲזִירוּ לִי הֵנָּה אֶת מְרַחֵב הָאֵהָבָה –
אֶפְלוּ אִם שִׁחְקֶתֶם אוֹתוֹ עַד דֵּק, עֲדִין
אֲנִי רוֹצֵה אוֹתוֹ בַּחֲזָרָה בְּבִקְשָׁה!
הַחֲזִירוּ לִי אֶת כְּדוֹר הָאָרֶץ, אֶת כְּלוֹ –
אֶפְלוּ מְחֻלָּק
לְאַלְפֵי עַמִּים, לְמֵאוֹת אֲלָפֵי כְּפָרִים,
עֲדִין אֲנִי רוֹצֵה אוֹתוֹ בַּחֲזָרָה בְּבִקְשָׁה!